

Sextortion slachtofferschap in Nederland

Het hulpzoektraject en de rol van omstanders

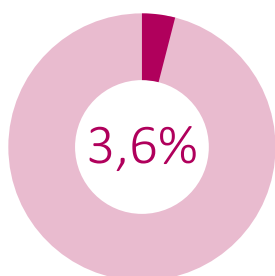
MEI 2026

Sextortion is een vorm van online seksueel misbruik waarbij iemand wordt bedreigd met het verspreiden van intieme beelden om iets af te dwingen, zoals geld, meer beeldmateriaal of seksuele handelingen. Het komt vaak voor in combinatie met andere vormen van online misbruik, zoals het zonder toestemming maken of delen van intieme beelden.

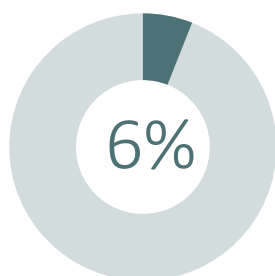
Het NSCR onderzoekt met financiering van Fonds Slachtofferhulp hoe slachtoffers van sextortion hulp zoeken en welke factoren dit beïnvloeden. Daarnaast is gekeken naar de rol van omstanders: wanneer grijpen zij in, en wat belemmert of stimuleert dit?

Prevalentie en aard van sextortion

Uit een steekproef van 4.862 personen blijkt dat ...

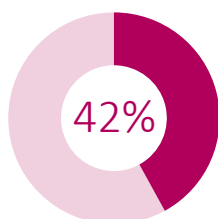

.. ooit sextortion heeft meegemaakt

.. een vorm van online seksueel misbruik met beeldmateriaal mee heeft gemaakt, waaronder sextortion

Uit een vragenlijst onder 83 slachtoffers blijkt dat ...

.. van de personen die sextortion hebben meegemaakt, ook fysiek seksueel geweld heeft meegemaakt

Sextortion vindt in de meeste gevallen plaats:

Online (69% van de gevallen)

Door een onbekende dader (57% van de gevallen)

Met financiële dreiging (52% van de gevallen)

Slachtofferschap hangt vaak samen met:

Het hebben van een jonge leeftijd

Eerdere ervaringen met online seksueel misbruik met beeldmateriaal

Het mannelijk geslacht

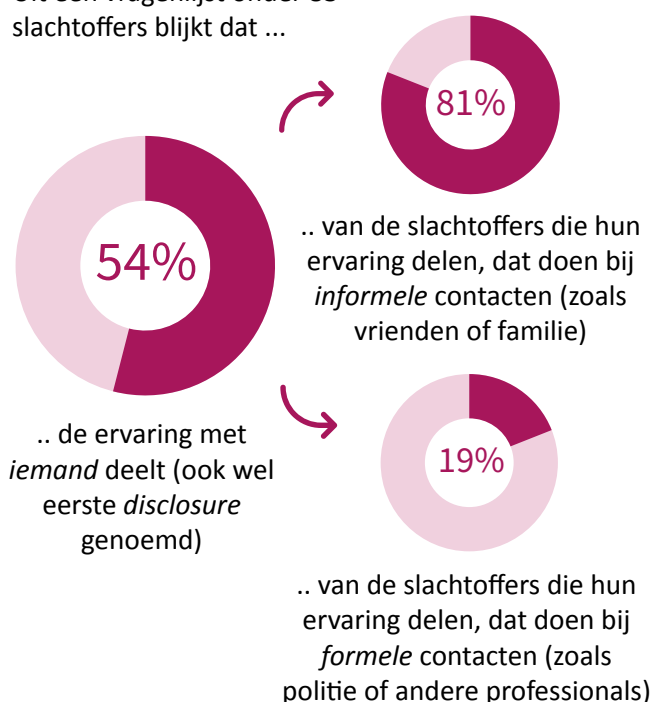
Methode

Om de vragen te beantwoorden zijn drie vragenlijsten afgenomen:

1. Een screeningsvragenlijst onder een representatieve steekproef van de Nederlandse bevolking ingevuld door 4.862 personen (LISS-panel)
2. Een vragenlijst over sextortion slachtofferschap ingevuld door 83 personen uit deze steekproef (LISS-panel)
3. Een vragenlijst over de rol van omstanders ingevuld door 851 personen uit deze steekproef (LISS-panel)

Het hulpzoektraject van slachtoffers

Uit een vragenlijst onder 83 slachtoffers blijkt dat ...

Aanmoedigende factoren om hulp te zoeken:

- De wens om gedeelde beelden te laten verwijderen
- De behoefte om zich beter te voelen
- Sociale steun vanuit de omgeving

Warme verwijzing

Hulptrajecten zijn persoonlijk en verschillend, maar verlopen meestal vanuit informele steun naar (professionele) hulp.

Belemmerende factoren om hulp te zoeken:

- Schaamte (vaak in combinatie met angst voor negatieve sociale reacties en schuldgevoelens)
- Vermijding van het incident (er niet over na willen denken)
- Onbekendheid met sommige beschikbare hulpopties (bekenheid met Centrum Seksueel Geweld en Offlimits is beperkt)
- Denken dat het incident of de impact niet erg genoeg zijn om hulp te zoeken (minimalisatie)
- Vrouwen en LGBTQ+ respondenten ervaren meer drempels

De rol van omstanders

Omstanders bleken niet vaak aanwezig bij sextortion incidenten. Slechts 4 van de 83 slachtoffers gaven aan dat er een omstander was. In deze vier gevallen grepen de bijstanders niet of beperkt in.

Verwacht versus daadwerkelijk gedrag

Wanneer mensen in de vragenlijst een sextortion situatie voorgelegd kregen, bleek dat zij geneigd waren om in te grijpen. Op basis van daadwerkelijke ervaringen van sextortion slachtoffers en eerdere ervaringen van daadwerkelijke omstanders, bleek er in werkelijkheid minder te worden ingegrepen door omstanders. Er lijkt daarmee een kloof te zijn tussen intentie en gedrag.

Aanmoedigende factoren voor omstanders om te grijpen:

- Gevoel van verantwoordelijkheid
- Zelfvertrouwen om te handelen
- Empathie met het slachtoffer

Belemmerende factoren voor omstanders om in te grijpen:

- Het slachtoffer de schuld geven van de situatie (*victim blaming*)
- Dreiging om het beeldmateriaal offline te delen
- Vriendschap tussen omstander en dader
- Mannelijk geslacht van de omstander

Aanbevelingen

Slachtoffers delen vaak hun ervaringen als eerste met informele bronnen. Informele steun is ook vaak de eerste stap naar formele hulp. Toch lijken omstanders weinig in te grijpen of steun te bieden. Daarom leiden deze bevindingen naar de volgende aanbevelingen:

Investeer in educatie voor informele relaties en de samenleving als geheel over het belang van informele steun, hoe slachtoffers effectief te ondersteunen en hoe te handelen als omstander.

Vergroot de bekendheid van hulpmogelijkheden.

Ontwikkel gerichte voorlichting en campagnes die schaamte en *victim blaming* verminderen, empathie jegens slachtoffers vergroten en handelingsperspectief bieden aan omstanders om hun verantwoordelijkheid en zelfvertrouwen om in te grijpen vergroten.

Conclusie

Sextortion komt regelmatig voor, maar hulp wordt beperkt gezocht en ontvangen. Informele hulpbronnen en omstanders spelen een cruciale rol in het doorbreken van deze drempels en het leiden van slachtoffers naar passende hulp.

Deze factsheet is gebaseerd op het rapport:

V Pijlman (2026). *Sextortion: het hulpzoektraject van slachtoffers en de reacties van omstanders*. NSCR.